

РІВЕНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ТРИВОЖНОСТІ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ COVID-19

Ордатій Наталія Миколаївна¹

¹Аспірант кафедри психології та соціальної роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця (Україна)

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8100-2790>

UDC: 504.03 / 37

АНОТАЦІЯ

Низка надзвичайних екологічних проблем, наприклад, глобальні зміни клімату, високий рівень забруднень тощо, стали причиною формування екологічної тривожності, що набула нового виміру під час карантинних обмежень викликаних пандемією COVID-19 та сприяє формуванню негативних психологічних станів та психічних розладів. Тому питання тривожності та екологічної тривожності є надзвичайно важливими та психічного здоров'я як окремого індивідуума, так і суспільства в цілому. В статті викладені результати емпіричного дослідження рівня реактивної та ситуативної еко-тривожності в студентів на прикладі медичних студентів Вінницького національного медичного Університету імені М.І. Пирогова в умовах дистанційного навчання викликаного карантинними обмеженнями пандемії COVID-19. У процесі дослідження застосовано такі методи як аналізування, систематизація, синтезування, узагальнення, конкретизація, порівняння та психодіагностичні методики, з використанням опитувальника оцінки тривожності Ч. Спілберга (State-Trait Anxiety Inventory-STAI) у модифікації Ю. Ханіна, (рівень визначення стану реактивної та ситуативної тривожності) та авторська анкета, яка містить 11 довільних запитань щодо задоволеності дистанційним навчанням.

Емпіричні дані свідчать, що серед екологічних деструктивних чинників впливу на стан психічного здоров'я людини є реактивна та ситуативна тривожність. Домінуючими у структурі патологічних змін, характерних для змін психічного здоров'я, є психічні порушення донозологічного змісту, в основі яких низка проміжних деструкцій між нормою і патологією у взаємодії із еко-середовищем, що спричиняють різні прояви соціально-психічної дезадаптації особистості в умовах дистанційного навчання. З'ясовано, що екологічність в освітньому середовищі відображає потреби особистості в засвоєнні знань про природу та в плідному співіснуванні з нею, підвищивши рівень знань студентів щодо проблем захисту й використання її благ. Екологічна освіта повинна сприяти в освоєнні не лише предметності, а й формуванні світогляду гуманістичного гатунку аби адаптувати здобувачів освіти до умов сучасності.

Одним із таких пріоритетів є світовідчуття у взаємодії з природою: у формуванні ціннісно-життєвих орієнтирів; у створенні засобів гуманізації інформаційного суспільства щодо гармонійного співіснування людини та природи; в осмисленні екологічної освіченості за принципом ековіталізму та ціннісному самоставленні людини до власних взаємовпливів із природою, зокрема в ситуації екологічної кризи чи пандемії.

Ключові слова: екологічна тривожність, реактивна тривожність, ситуативна тривожність, дистанційне навчання, тривожність під час COVID-19.

Постановка проблеми. Пандемія вірусу COVID-19 в інтерпретації людських взаємовідносин із природою первинно є екологічною катастрофою й нищівним впливом навколишнього середовища на існування людини. Вірус став одним із наймасштабніших зоонозів, смертність через якого вразила близько 1,5 млн. (справжні результати, ймовірно, буде оприлюднено тільки через кілька років). Вважається, що її наслідки призвели до поліпшення еко-середовища, зокрема, помітного зниження викидів парникових газів, відновлен-

Address for correspondence, e-mail: editpsychas@gmail.com
Copyright: © *Natalia Ordatiy*

This is an Open Access journal, all articles are distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0) License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>), allowing third parties to copy and redistribute the material in any medium or format and to remix, transform, and build upon the material, provided the original work is properly cited and states its license.

ня водяного складу водоймищ, зниження рівня шумового забруднення, чистішим стало повітря і, врешті решт, відбулася природня регенерація дикої природи. Існують також негативні чинники, які вплинули на ситуацію у світі. До них віднесено такі як збільшення медичних і побутових відходів, безсистемна утилізація засобів індивідуального захисту і, як наслідок, ускладнення проблеми їхньої переробки. Утилізація відходів у період епідемії коронавірусу стала новою формою глобального забруднення. Запроваджений карантин, суспільна ізоляція й соціальне дистанціювання сприяли тому, що збільшення обсягу побутових і медичних відходів у закладах охорони здоров'я підвищилися у 10-20 разів, зросла тривожність серед населення.

Тому питання дослідження тривожності, а особливо екологічної тривожності є надзвичайно актуальними та набувають нового виміру в умовах специфіки карантинних обмежень COVID-19. З метою звуження предмету дослідження, увагу зосереджено на визначенні та аналізі рівня екологічної тривожності у студентів під час, зокрема нами зроблена спроба розкриття диференційних особливостей прояву реактивної та ситуативної тривожності в умовах дистанційного навчання під час пандемії COVID-19.

Актуальність нашого дослідження також обґрунтована браком дослідження щодо визначення рівня тривожності за умов дистанційного навчання, особливо за умови таких надзвичайних обставин, як пандемія.

Аналіз останніх наукових досліджень. Вивченням проблеми впливу цього вірусу на життя людини займається вся світова спільнота (Ф. Верланя, Б. Гершунський, М. Жалдака, В., Ю. Маргуліс, І. Машбица, І. Підласого, Є. Полат, І. Роберт, Р. Нортон, Б. Скіннер, Дж. Хартлі та ін.), яка сумісними зусиллями досліджує його патогенез, поведінку й глобальний масштаб. Ймовірно, що головною передумовою його виникнення є результат людської діяльності такий як вирубка лісів, нелегітимна торгівля тваринами й зростання урбанізації. Отож безпосередня взаємодія із природою може спричинити низку захворювань, які передаються від тварин до людини. Щороку зустрічається близько 3-4 інфекцій невизначеного типу, більшість із яких тваринного походження. Приміром, за останні кілька десятиліть з'явилося близько 60-70% нових захворювань людини зоонозно-

го типу. Зростання цих спалахів є деструктивною ознакою взаємозв'язку між природою і людиною, яка з кожним роком ускладнюється ще більше.

Laczkovics C., Fonzo G., Bendixsen B., Shpigiel E., Lee I., Skala K., Prunas A.; Gross J., Steiner H., & Huemer J. стверджують, що захисні механізми активуються шляхом опосередкування щодо дезадаптивного впливу на психічне здоров'я студентів. Dagani J., Buizza C., Ferrari C., & Ghilardi A. запропонували психометричну валідацію щодо культурної адаптації італійської анкети студентів-агресорів в умовах еко-середовища. Juneau C., Pellerin N., Trives E., Ricard M., Shankland R., & Dambrun M. обґрунтували надійність анкетування за еквівалентністю: двофакторна шкала рівності (EQUA-S) студентів в умовах освітнього середовища (Andrews, Watson, Chen & Morris, 2017).

Acquadro Maran D., & Begotti T. розкрили тривожність викладачів в аспекті емоційного вигорання, відключення та їх самоефективність щодо прояву насильства на робочому місці в складних ситуаціях підвищеного дискомфорту та ризику. Grub E., Wydra G., Kaefel M., & Koellner V. розкривають зміни рухового балансу в ході стаціонарної психосоматичної реабілітації щодо проблем зі здоров'ям в ситуації пандемії. Trudel-Fitzgerald C., Millstein R. A., von Hippel C., Howe C. J., Tomasso L. P., Wagner G. R., & Vander-Weele T. J. розкривають сутність психологічного благополуччя у дискусіях із питань охорони здоров'я (Acquadro Maran & Begotti, 2020).

Негативним є і психізм в усвідомленні того, що на кожному кроці є ймовірність заражування і ризик у спілкуванні з носіями інфекції. Вражає також той факт, що носіння масок і ретельне використання засобів гігієни начебто вирішує проблему індивідуального захисту, але, в першу чергу, заважає ефективному спілкуванню і порозумінню між людьми. У коментарі громадського департаменту корпоративних комунікацій Fozzy Group Ніна Міщенко зазначила: «Після отримання роз'яснення від Мінекономіки овочі та фрукти в Києві в супермаркетах фасуються перед зважуванням за наявності індивідуальних засобів захисту у продавця або покупця». Вона підкреслює, що кожна людина має дотримуватися дистанції в 1,5 метра, а в особистісній сфері комунікацій взагалі варто обмежити будь-які вза-

ємостосунки. Важливим є також вивчення особливостей дистанційної взаємодії між учасниками освітнього процесу та здобувачами освіти у ЗВО в умовах пандемії, чому саме й присвячена дана стаття.

Метою статті є дослідження рівня реактивної та ситуативної еко-тривожності в студентів в умовах дистанційного навчання на прикладі медичних студентів Вінницького національного медичного Університету імені М.І. Пирогова.

Методика дослідження. У процесі дослідження застосовано такі методи як аналізування, систематизація, синтезування, узагальнення, конкретизація, порівняння та психодіагностичні методики, з використанням опитувальника оцінки тривожності Ч. Спілберга (State-Trait Anxiety Inventory-STAI) у модифікації Ю. Ханіна, (рівень визначення стану реактивної та ситуативної тривожності) та авторська анкета, яка містить 11 довільних запитань щодо задоволеності дистанційним навчанням.

До експерименту були залучені студенти Вінницького Національного Медичного Університету ім. М. І. Пирогова, що перебували на дистанційному навчанні в період з 22.05.2020 по 08.06.2020. У ході психологічного експерименту за вибіркою осіб взяли участь 60 студентів (65%-39 жінок і 35%-21 чоловіків), із них студенти 1 курсу склали 12 осіб, 2 курсу – 14 осіб, 4 курсу – 13 осіб, 5 курсу – 15 осіб, 6 курсу – 6 осіб), з використанням елементів дистанційного навчання. Дистанційна освіта була організована за такими принципами як індивідуальна спрямованість та доступність навчання, забезпечення комфортних умов між учасниками освітнього процесу та здобувачами освіти, врахування індивідуально-психологічних особливостей когнітивних процесів, особистісного темпу навчання і вдосконалення інформаційної культури тощо.

Виклад основного матеріалу. Дистанційне навчання (ДН) – це освітній процес із застосуванням сукупності телекомунікаційних технологій, які мають на меті надання можливостей здобувачам освіти засвоїти основний обсяг необхідної їм інформації без безпосереднього контакту із викладачами в процесі навчання (в синхронній і в асинхронній формах), і який може бути як самостійною формою навчання, так і доповненням до іншої більш традиційної організації навчання,

при необхідності надаючи можливість у вивченні курсу підготовки, перепідготовки або підвищення кваліфікації майбутніх фахівців за потрібних їм освітніми потребами, не змінюючи їх звичний ритм життя (Гуревич, 2015).

Зазначимо, що *реактивна тривожність* виникає у відповідь на конкретну зовнішню стресову чи екстремальну ситуацію (пандемія Covid-19), яка розтягнена в часі та не усувається і посилюється такими чинниками як: реальність загрози здоров'ю і життю, обмеження соціальних контактів, негативний вплив інформаційного поля (ЗМІ) тощо. *Ситуативна тривожність* впливає на цілеспрямовану діяльність людини, зокрема, у студентів під час підготовки до занять, які проводяться в форматі онлайн і посилюють реактивну тривожність в умовах кіберпростору. В наслідок чого спостерігається дезорганізація підготовки до навчання, що спричиняє появу швидкої втомлюваності, помилок і небажання готуватись до занять, формального ставлення до навчання та погіршення самопочуття. Отож наявність карантинних обмежених заходів у ситуації дистанційного навчання зменшує варіативність відпочинку, сприяє підвищенню напруги та тривожності (Andrews, Watson, Chen & Morris, 2017).

Дистанційне навчання здійснювалось на університетських платформах з можливим доступом через Viber, Telegram, Facebook, Instagram, MS Teams, Zoom, Google Meet, Skype тощо. Активно використовували один із доступних засобів Інтернет-комунікації *Google Classroom*. Матеріал для попередньої підготовки розміщувався в електронному вигляді на сайті кафедр університету. Використовувались відеолекції, опитування, тестування, надавались посилання на матеріал, можливість вільного графіку відвідування занять.

За шкалою реактивної (ситуативної) та особистісної тривожності Ч. Спілбергера-Ю. Ханіна, яка призначена для уточнення якості інтегральної самооцінки особистості (ситуативної або постійної (собистісної) нестабільної самооцінки). За результатами методики визначаються не тільки психодинамічні особливості особистості, а й її загальні тенденції щодо взаємозв'язку параметрів реактивності й активності особистості. Методика допомагає скласти розгорнуту та суб'єктивну характеристику особистості, що підви-

ще її цінність у психодіагностичному плані. Її результати оцінюються, зазвичай, в таких градаціях: до 30 балів – низька; 31-45 – середня; 46 і більше – висока тривожність. У нашому дослідженні цю методику використано в співвіднесенні отриманих результатів (на шкалі 20-80) з діапазонами (квартиля) нормального розподілу студентів із різною тривожністю за параметром їх активності (Maksymenko, 2006).

За даними, отриманими в процесі тестування було отримано такі результати (рис. 1): найбільший рівень низької тривожності характерний для студентів 4 курсу – 84,5% (11 із 13 анкетованих), для студентів 1 курсу – 75% (9 студ. із 12), для студентів 2 курсу – 64,28% (9 студ. із 14). Розподіл серед студентів 5 та 6 курсу майже однаковий – 46,7% та 50% (відповідно серед 29 жінок і 10 чоловіків).

Помірна тривожність має такі показники – 5

сутні страхи, комплекси та інші негативні риси, які деструктивно впливають на освітній процес. Студенти з підвищеною особистісною тривожністю, зазвичай, сприймають все на свій рахунок. Однак у нашому дослідженні показники особистісної тривожності низькі та помірні, а їх емоційний стан відповідає нормативам.

Зазначимо також, що існує певна кількість осіб, які задоволені дистанційним навчанням і, яким цікаво навчатись, серед них 25% (15 студ.) тоді, як тих, кому навчання не приносить задоволення – 10% (6 студ. із 60). Відповідність дистанційної освіти очікуванням становить 11,7% (7 студ. із 60) і не відповідає очікуваним результатам у навчанні – 15% (9 студ.). Число тих, хто вчасно готується до дистанційного навчання становить – 35% (21 студ. з 60); показник тих, хто формально навчається (час від часу) становить 15% (9 студ.); тих, хто вважає, що витрачає час при дистанційному навчанні – 16,7% (10 студ.).

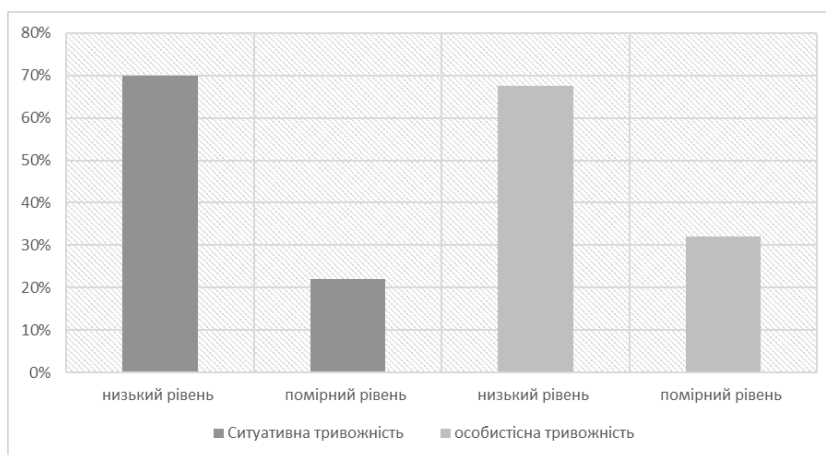

Рис 1. Рівень ситуаційної та особистісної тривожності у студентів-медиків за шкалою реактивної (ситуативної) та особистісної тривожності Ч. Спілберґера-Ю. Ханіна

курс – 40% (6 студ. із 15), 6 курс – 33,33% (2 студ. із 6), 2 курс – 28,57% (4 студ. із 14), 1 курс – 25% (3 студ. із 12), у 8 жінок і 9 чоловіків. Показники високої тривожності мають такий розподіл: для 6 курсу – 16,66% (1 студ. із 6), 5 курсу – 13,33% (2 студ. із 15) та для 2 курсу – 14,28% (1 студ. із 14), виключно серед жіночого складу опитаних, а для 1 курсу та 4-го не характерні зовсім.

На рис. 1 видно, що студенти-медики, мають в наявності низький та помірний рівень, як особистісної тривожності так і ситуативної, високий рівень прояву тривожності не прослідковується. Це свідчить про те, що у студентів гарне психоемоційне здоров'я і психологічна стійкість. У них від-

Таким чином, серед суттєвих переваг дистанційної форми навчання можна відзначити наступні: можливість навчатися у будь-який згідно індивідуального графіку навчання; можливість навчатися у будь-якому місці (навчання у важкодоступних місцевостях); навчання без відриву від основної діяльності (навчання у декількох навчальних закладах одночасно); можливість навчатися у власному часовому розподілі (необмеженість у часі); доступність навчальних матеріалів (доступ до необхідної літератури); мобільність (зв'язок з викладачами здійснюється шляхом on-line і off-line); дистанційне навчання у спокої; індивідуальний підхід при дистанційному навчанні (Візнюк, 2019).

Під час проведення авторського анкетування з приводу вимірювання наслідків впливу еко-середовища на психічний стан людини, відзначимо, що спостерігались певні скарги на розвиток тривожності в досліджуваних. Згідно його показників, висока кількість балів свідчить про наявність у досліджуваних підвищеної тривожності, що видно за такими параметрами:

- ⇒ від 0 до 10 балів – свідчать про оптимальний стан функціонування організму людини в умовах її життєдіяльності;
- ⇒ від 11 до 20 балів – відповідають низькій компетентності щодо співіснування в еко-середовищі в контексті зародження тривожності;
- ⇒ від 21 до 30 балів – показники низької уяві в досліджуваних в урегулюванні впливу природи на людину та, навпаки, розвиток тривожності в

природному середовищі як члена цілісної екосистеми (15% – 25 осіб). В інших випадках спостерігаємо перевагу того, що еко-середовище є загрозливим для самого студента в умовах дистанційного навчання, котре сприяє розвитку реактивної та ситуативної тривожності.

Як видно з рис. 3 більшість (53,3% – 32 особи) все ж не відчувають напруженість у співіснуванні з природою (пандемія COVID-19) і задоволенні впровадженням дистанційного навчання, спостерігається на рис. 4-5. У такому випадку помітними є однаковість показників між задоволеністю від дистанційного навчання і його невідповідністю (33,33% – 20 осіб), що свідчить про розбіжність почуття студентів на тлі вірусного домінування епідемії. В одному випадку, студенти, начебто й отримують зиск від дистанції у застосуванні комп'ютерних технологій, з іншої сторони у них спостерігається відсутність побажань щодо інте-

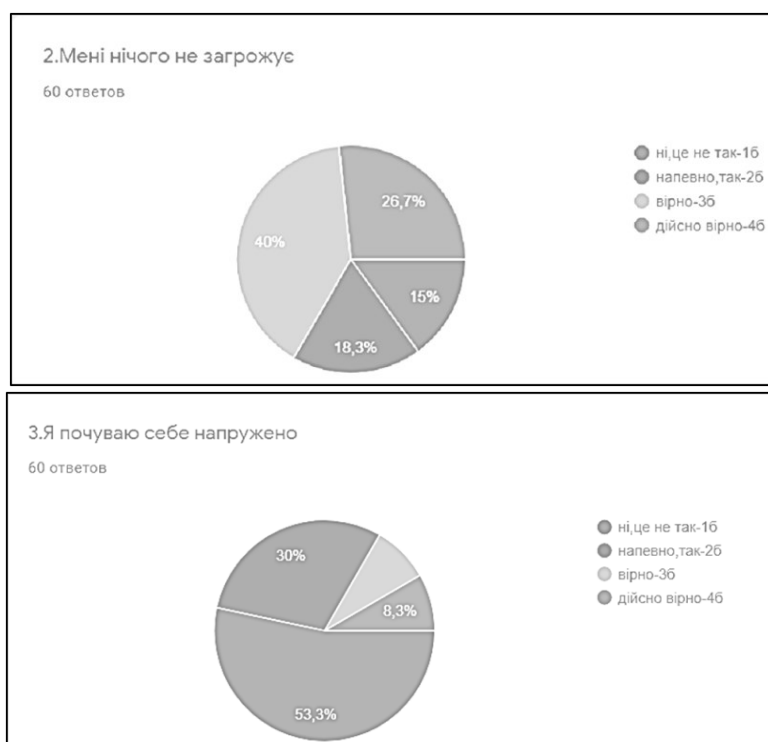

Рис. 2-3. Тенденції переваги у досліджуваних за авторським опитувальником

останньої за умов підвищених еко-сенсацій;
⇒ від 31 до 48 балів – ознака критичності впливу еко-середовища на розвиток тривожності в респондентів.

За результатами опитування (рис. 2-3) видно, що в свідченнях студентів домінує тенденція щодо відсутності будь-яких загроз і страховідчуття щодо існування в

рактивних комунікацій.

Врешті решт, ситуативна та реактивна тривожність характерні у будь-якому з випадків, що характеризується зниженим потенціалом щодо навчання взагалі. У більшості студентів відсутня мотивація щодо отримання знань у таких способів і вони не переймаються виконанням самостійної роботи. Ми не будемо

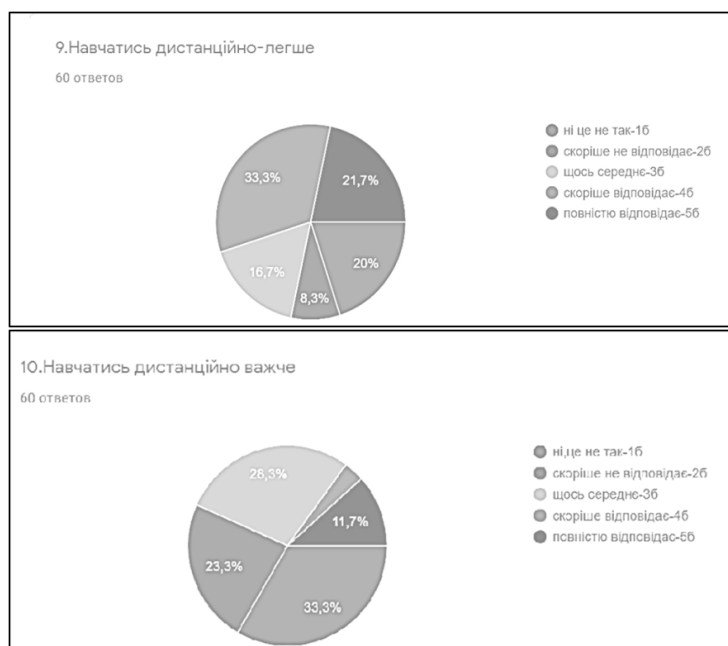

Рис. 4-5. Особливості навчання студентів під час впровадження дистанційної освіти

детально описувати їх зайнятість в умовах дистанційного навчання – це не є головним завданням дослідження, але слугуватиме дослідженням у перспективі, а також зазначимо, що діяльнісний підхід в отриманні знань у них зовсім відсутній.

Зважаючи на вищезазначене, зауважимо, що еко-середовище безпосередньо оточує людину, визначає її умови проживання і харчування, праці та відпочинку, навчання та виховання. Воно сприяє життєдіяльності живих істот з навколишнім середовищем у взаємодії та системності. Екологічність являє собою потребу людини в усвідомленні того, що вона є невід'ємною частиною всього живого світу й, відповідно, відображає позитивні та негативні впливи власного оточення. Саме тому, співіснуючи зі всіма оточуючими складовими еко-середовища людина має мінімізувати проблеми екології та підтримувати стійкість власного життя. Екологічність в освітньому середовищі відображає потреби особистості в засвоєнні знань про природу та в плідному співіснуванні з нею, підвищивши рівень власної обізнаності щодо проблем захисту й використання її благ. Екологічна освіта повинна сприяти в освоєнні не лише предметності, а й формуванню компетентнісного ставлення до природи, гуманістичного гатунку в адаптації здобувачів освіти до умов сучасності.

Одним із таких пріоритетів є світовідчуття у

взаємодії з природою: у формуванні цінісно-життєвих орієнтирів; у створенні засобів гуманізації інформаційного суспільства щодо гармонійного співіснування людини та природи; в осмисленні екологічної освітченості за принципом ековіталізму та ціннісному самоставленні людини до власних взаємовпливів із природою, зокрема в ситуації економічної кризи чи пандемії.

Найефективнішим, як виявилось, за умов карантинних обмежень та ізоляції під час пандемії коронавірусної хвороби (COVID-19) є дистанційне навчання. Відповідність новим реаліям життя потребує гармонійного розвитку особистості й суспільства та постійної трансформації цінностей, які врівноважували б суперечності між тим, що вимагає суспільство, і тим, що потребує особистість. Високий рівень сучасних життєвих вимог потребує підвищеної уваги до проблеми психологічного здоров'я, яке в значній мірі зумовлює стійкість та надійність особистості. Зворотною стороною суспільного розвитку і прогресу є ситуативна та реактивна тривожність. Підвищення тривожності сприяє розвитку, «психологічних бар'єрів» щодо інновацій, перевтоми, емоційної напруженості, невірноваженості стану тощо, які формують дисгармонію майбутнього життєвого шляху особистості. Зокрема, онлайн навчання вимагає посиленої зосередженості, вимогливості й, часто, виснаженості особистості в умовах освітнього процесу.

Однак це далеко не всі патогенні наслідки пан-

демії COVID-19. Більшість із них ми ще в майбутньому відчуємо на собі, але очевидним є нагальність в усвідомленні того, що варто було б захистити себе від негативного впливу природи й сприяти відновленню біорізноманіття Землі, яке нині знаходиться під загрозою зникнення й адекватно співіснувати з нею.

Висновки. Емпіричні дані свідчать, що серед екологічних деструктивних чинників впливу на стан психічного здоров'я людини є реактивна та ситуативна трижовність. Домінуючими у структурі патологічних змін, характерних для змін психічного здоров'я, є психічні порушення донозологічного змісту, в основі яких низка проміжних деструкцій між нормою і патологією у взаємодії із еко-середовищем, що спричиняють різні прояви соціально-психічної дезадаптації особистості в умовах дистанційного навчання. З'ясовано, що екологічність в освітньому середовищі відображає потреби особистості в засвоєнні знань про природу та в плідному співіснуванні з нею, підвищивши рівень знань студентів щодо проблем захисту й використання її благ. Екологічна освіта повинна сприяти в освоєнні не лише предметності, а й формуванні світогляду гуманістичного татунку аби адаптувати здобувачів освіти до умов сучасності.

Перспективи подальшого дослідження полягають в уточненні та виявленні факторної ваги особистих потенціалів, здатних забезпечити психосоматичне здоров'я у професійній діяльності людини в еко-середовищі ЗВО.

References :

- Vizniuk, I. M. (2019). Vprovadzhennia PKKPT v osvitno-informatyvne seredovyshe dystantsiinoho navchannia za prohramoiu «Macromedia flash» [Introduction of PKKPT in the educational and informative environment of distance learning under the program "Macromedia flash"]. *Tekhnologii rozvytku intelektu*. Kyiv [in Ukrainian].
- Gurevich, R.S. (2015). *Formation of educational information environment for the training of skilled workers in vocational schools* [monograph]. Vinnytsia: LLC firm "Planer" [in Ukrainian].
- Maksymenko, S.D. (2006). *Henezys sushchestvovanyia lychnosti [The genesis of the existence of personality]*. K.: Yzdatelstvo OOO «KMM» [in Ukrainian].
- Acquadro Maran D., Begotti T. A. (2020). Circle of Violence: Are Burnout, Disengagement and Self-Efficacy in Non-University Teacher

Victims of Workplace Violence New and Emergent Risks? *Applied Sciences* [in Italian].

- Andrews B., Watson P. J., Chen Z. J., Morris R. J. (2017). Postmodernism, positive psychology and post-traumatic growth within a Christian ideological surround Validation of the Achievement Emotions Questionnaire for Physical Education. *The Journal of Positive Psychology* [in Romanian].

Natalia Ordatiy

Graduate student of Psychology and Social Work Department, Mikhail Kotsyubinsky Vinnytsia State Pedagogical University, Vinnytsya (Ukraine)

THE LEVEL OF ENVIRONMENTAL ANXIETY OF STUDENTS IN THE CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING DURING QUARANTINE RESTRICTIONS COVID-19

ABSTRACT

A number of environmental emergencies, such as global climate change, high levels of pollution, etc., have caused environmental concern, which has taken on a new dimension during the quarantine restrictions caused by the COVID-19 pandemic and contributed to negative psychological states and mental disorders. Therefore, the issues of anxiety and environmental anxiety are extremely important and the mental health of both the individual and society as a whole. The article presents the results of an empirical study of the level of reactive and situational eco-anxiety in students on the example of medical students of Vinnytsia National Medical University named after MI Pirogov in terms of distance learning caused by quarantine restrictions of the pandemic COVID-19. In the course of the research such methods as analysis, systematization, synthesis, generalization, concretization, comparison and psychodiagnostic methods were used, using the spielberg anxiety assessment questionnaire (State-Trait Anxiety Inventory-STAI) in the modification of J. Khanin, (the level of reactive state determination). and situational anxiety) and the author's questionnaire, which contains 11 random questions about satisfaction with distance learning.

The empirical evidence suggests that a reactive and situational anxiety is among the environmental destructive factors influencing human mental health. Dominant in the structure of pathological changes characteristic of changes in mental health are mental disorders of pre-nosological content, based on a number of

intermediate destructions between a norm and a pathology in the interaction with the eco-environment, causing various manifestations of socio-mental maladaptation in distance learning. It was found that environmental friendliness in the educational environment reflects the needs of the individual in the acquisition of knowledge about nature and in its fruitful coexistence with it, increasing the level of knowledge of students about the problems of protection and use of its benefits. Environmental education should contribute not only to the development of subjectivity, but also to the formation of a humanistic worldview in order to adapt students to modern conditions.

One of such priorities is the worldview in interaction with nature: in the formation of values and life guidelines; in creating means of humanization of the information society regarding the harmonious coexistence of a man and nature; in understanding environmental education on the principle of ecovitalism and the value of human self-attitude to their own interactions with nature, in particular in a situation of environmental crisis or pandemic.

Key words: environmental anxiety, reactive anxiety, situational anxiety, distance learning, anxiety during COVID-19.

Ордатий Наталія Николаевна

Аспирант кафедри психології та соціальної роботи Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, г. Вінниця (Україна)

УРОВЕНЬ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ ТРЕВОЖНОСТИ СТУДЕНТОВ В УСЛОВИЯХ ДИСТАНЦИОННОГО ОБУЧЕНИЯ ВО ВРЕМЯ КАРАНТИНА COVID-19

АННОТАЦИЯ

Ряд чрезвычайных экологических проблем, например, глобальные изменения климата, высокий уровень загрязнения и т.д., стали причиной формирования экологической тревожности, что приобрело новое значение во время карантина вызванного пандемией COVID-19 и способствует формированию негативных психологических состояний и психических расстройств в человека. Поэтому вопрос экологической тревожности чрезвычайно важен для психического здоровья как отдельного индивидуума, так и общества в целом. В статье изложены резуль-

таты эмпирического исследования уровня реактивной и ситуативной эко-тревожности у студентов на примере медицинских студентов Винницкого национального медицинского университета имени Н.И. Пирогова в условиях дистанционного обучения вызванного карантинными ограничениями пандемии COVID-19. В процессе исследования применены такие методы как анализ, систематизация, синтезирование, обобщение, конкретизация, сравнение и психодиагностические методики, с использованием опросника оценки тревожности Ч. Спилберга (State-Trait Anxiety Inventory -STAI) в модификации Ю. Ханина (уровень определения состояния реактивной и ситуативной тревожности) и авторская анкета, содержащая 11 произвольных вопросов по удовлетворенности дистанционным обучением.

Эмпирические данные свидетельствуют, что среди экологических деструктивных факторов влияния на состояние психического здоровья человека является реактивная и ситуативная тревожность. Доминирующими в структуре патологических изменений, характерных для изменений психического здоровья, есть психические нарушения донологического содержания, в основе которых ряд промежуточных деструкции между нормой и патологией во взаимодействии с эко-средой, которые вызывают различные проявления социально-психологической дезадаптации личности в условиях дистанционного обучения. Выяснено, что экологичность в образовательной среде отражает потребности личности в усвоении знаний о природе и в плодотворном сосуществовании с ней, повысив уровень знаний студентов по проблемам защиты и использования ее благ. Экологическое образование должно способствовать в освоении не только предметности, но и формировании мировоззрения гуманистического приоритета чтобы адаптировать соискателей знаний к условиям современности.

Одним из таких приоритетов является мироощущение во взаимодействии с природой: в формировании ценностно-жизненных ориентиров; в создании средств гуманизации информационного общества по гармоническому принципу сосуществования человека и природы; в осмыслении экологической компетентности по принципу эковитализму и ценностном самоотношении человека в условиях взаимодействия с природой.

дой, в частности в ситуации экологического кризиса или пандемии.

Ключевые слова: экологическая тревожность, реактивная тревожность, ситуативная тревожность, дистанционное обучение, тревожность при COVID-19.

How to cite (як цитувати):

Ordaty, N. (2021). THE LEVEL OF ENVIRONMENTAL ANXIETY OF STUDENTS IN THE CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING DURING QUARANTINE RESTRICTIONS COVID-19. PSYCHOLOGICAL JOURNAL, 7 (6), 30-38. <https://doi.org/10.31108/1.2021.7.6.3>

Подання статті: 03.06.2021

Дата рекомендації до друку: 25.06.2021

Дата оприлюднення: 30.06.2021